

Datum

27 september 2022

Onderwerp

VNG inbreng SO WCW

Geachte woordvoerders energie van de vaste Kamercommissie Economische zaken en klimaat,

U heeft tot donderdag 29 september de gelegenheid te reageren op de voortgang van het Wetsvoorstel Wet Collectieve Warmtevoorzieningen. Wij geven u graag onze argumenten mee waarom wij vinden dat bij warmte-infrastructuur sprake is van vitale infrastructuur en daarom ondersteunen wij het publiek eigenaarschap van de infrastructuur en willen wij deze in het wetsvoorstel WCW laten opnemen. We willen u vragen deze lijn te steunen.

In de oorspronkelijk gekozen opzet van het wetsvoorstel bleek het uiteindelijk niet goed mogelijk om als gemeente te sturen op de gewenste samenwerkingsvorm van een integraal verantwoordelijk warmtebedrijf en de samenstelling daarvan. Om toch tegemoet te komen aan de wensen van de gemeenten is vanuit het ministerie toen de mogelijkheid gesuggereerd om publiek eigenaarschap van de infrastructuur voor te schrijven. Dit is een andere benadering dan de door ons bepleitte ruimte voor verschillende samenwerkingsvormen, maar onze achterban herkent wel dat deze oplossing tegemoetkomt aan onze wensen en steunt deze in grote meerderheid dan ook.

Publieke investeringen verzekeren publieke belangen

De energietransitie vraagt om aanzienlijke (voor)investeringen van de overheden. Door met publieke middelen te investeren in publieke infrastructuur kunnen wij ons verzekeren van het borgen van publieke belangen. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten de regie hebben in de energietransitie in de gebouwde omgeving. De juiste wet en regelgeving dient dat te ondersteunen. Een nieuwe Warmtewet, de Wet Collectieve Warmtevoorzieningen, is daar onderdeel van. Wij steunen minister Jetten met zijn analyse in de brief van 15 juli dat gemeenten de primair sturende partij moeten zijn. Hieronder motiveren wij dat graag.

Voorkom een marktmonopolie op vitale infrastructuur

- De behoefte van gemeenten is een publieke partner in de energietransitie die een maatschappelijke opdracht heeft. Het gaat op de warmtemarkt om lange contracten, tot aan 30 jaar. Het is anno 2022 niet te voorspellen wat in 2040 of 2051 de beste contractuele afspraken zijn. In plaats van alle hoop te vestigen op een selectiemoment aan het begin van de energietransitie, zoeken veel gemeenten een partnerschap om die transitie te ondernemen. Zodat ook nu nog onbekende hobbels en uitdagingen vanuit een gedeelde maatschappelijke missie het hoofd geboden kunnen worden (in plaats van ingewikkelde contractuele onderhandelingen gedurende die periode). Bij collectieve warmte is uiteindelijk

sprake van een monopolist die 30 jaar in positie wordt gebracht. Dan wil je dat vanuit maatschappelijk oogpunt doen.

- Het energiesysteem gaat de komende jaren sterk veranderen. Bijvoorbeeld van fossiel naar duurzaam, van vooral centraal naar ook decentraal, en van vooral eenrichtingsverkeer naar vooral tweerichtingsverkeer. We moeten in de nabije toekomst geen discussies krijgen over marktposities en schadeclaims.
- Er gaat volop uitwisseling tussen de modaliteiten plaatsvinden in een geïntegreerd energiesysteem. De infrastructuren voor elektriciteit, warmte en hernieuwbaar gas worden aanvullend op elkaar en vormen elkaars buffer. Daarom moet de infrastructuur van warmte, net als bij aardgas, (waterstof), en elektriciteit in publieke handen zijn.
- Wij willen graag concurrentie om de markt. Nieuwe tot de markt toetredende, innovatieve, integraal verantwoordelijke warmteleveranciers (opwek én levering) krijgen meer mogelijkheden wanneer de kapitaalsinvesteringen in de infrastructuur niet bij deze toetreders liggen. Nieuwe, innovatieve, toetreders kunnen bijdragen aan snellere verduurzaming en een betaalbare energierekening.
- De infrastructuur moet in het bezit zijn van een publieke entiteit, dat hoeft niet de gemeente te zijn. Uiteindelijk zal ook in het geval van publieke infrastructuur deze door private onderaannemers met kennis en kunde aangelegd worden.
- De warmtemarkt zal de komende jaren enorm groeien. De huidige bekende warmtebedrijven kunnen, in een aangepaste vorm, een zeer grote rol vervullen in deze groeiende warmtemarkt .

Draagvlak vraagt om zorgvuldigheid

- Draagvlak bij onze bewoners voor deze transitie en specifiek de warmteoplossing, die gemeenten met bewoners bepalen, is cruciaal. Energie, ook warmte, is een nutsvoorziening en de infrastructuren zijn van vitaal belang. Draagvlak krijg je in een lokaal democratisch proces met inspraak.
- De aardgasvrij-transitie (of energietransitie) als geheel grijpt in tot achter de voordeur. Dit proces zorgvuldig en goed doorlopen is de basis voor bredere maatschappelijke steun voor de energietransitie als geheel. Het bedrijfsleven kan dit niet op zich nemen. Dit vraagt om publieke realisatiekracht van de gemeenten met steun van de overige overheden. Maatschappelijk draagvlak voor de partijen die, onderdelen van, de warmtevoorziening gaan verzorgen draagt bij aan de benodigde acceptatie.
- Draagvlak is gebaat bij een lagere energierekening. Investerings in publieke infrastructuur is goedkoper door langere termijnen en lagere te hanteren rendementseisen. Aan de overheden de taak om te voorinvesteren in een publieke vitale warmte-infrastructuur waardoor een bijdrage kan worden geleverd aan de betaalbaarheid.